

Etiske retningslinjer for veiledning ved Universitetet i Agder

Fastsatt av Universitetsstyret 17. juni 2019

Innledning

Etiske retningslinjer for veiledning ved Universitetet i Agder (UiA) skal gjelde for faglige veiledere og studenter på bachelor-, masterprogram og kandidater på ph.d.-program (heretter i fellesskap for enkelthetsskyld kalt studenter).

UiA forventer at den enkelte veileder utøver sin virksomhet i overenstemmelse med UiA sine overordnede etiske retningslinjer. (sett inn kobling). Forholdet mellom veileder og student krever særlig oppmerksomhet. UiA har det overordnede ansvaret for at studenter får veiledning av høy kvalitet. Samtidig er det og den enkelte veileders ansvar å forvalte og utøve denne veiledningen. Ledelsen på alle nivå har et særlig ansvar dersom det skjer noe uønsket, eller dersom det er dårlig kvalitet i veiledningsrelasjonen, og ledelsen blir gjort kjent med dette.

1. Felles ansvar

Veiledningen skal på best mulig måte tilfredsstille faglige så vel som særlige individuelle hensyn.

Det forventes at veileder/veilederteam innehar tilstrekkelig kompetanse og kontinuerlig tilegner seg kunnskap, ferdigheter og kvalifikasjoner for å kunne ivareta sine plikter som faglig støtte i studentens arbeid på best mulig måte.

Veileder/veilederteam skal legge til rette for faglig dialog og være åpen for tilbakemeldinger både rundt faglig innhold og veiledningens form. Veileder skal gi tilbakemelding innen rimelig tid.

Det forventes at studenten bidrar til at veiledningen fungerer optimalt, herunder investerer den tid og anstrengelse som studiet krever, er åpen og kritisk reflekterende til veileders innspill, samt gir veileder fullt innblikk i arbeidet og dets fremdrift.

2. Holdninger og verdier

Veilederen og studenten skal vise respekt for hverandre. De skal ikke utføre handlinger eller komme med uttalelser som kan virke diskriminerende og/eller krenkende for den andres integritet eller verdighet¹. Veileder må være særlig oppmerksom.

3. Asymmetri i veiledningsrelasjonen

Veilederen må være bevisst på at veiledningsrelasjonen er asymmetrisk. Veilederen skal ikke bruke sin faglige kunnskap og autoritet til å krenke eller undertrykke, eller til å vinne faglige eller personlige fordeler på bekostning av studenten. Studenten har rett til å ta opp forhold som han/hun mener er problematiske, jf. pkt. 8. studenter skal ikke oppleve gjengjeldelse når de bruker sin rett.

På grunn av denne asymmetrien burde veileder gjøre en særlig innsats for å legge til rette for konstruktive, faglige dialoger.

¹ Med det menes diskriminering i forhold til kjønn, religion og etnisitet, seksualitet, nedsatt funksjonsevne

4. Profesjonalitet

Veilederen og studenten skal ha et profesjonelt forhold, og de skal ikke ha relasjoner som strider mot denne profesjonaliteten. Veilederen har et særskilt ansvar for ikke å sette studenten i en sårbar situasjon og/eller utnytte en slik situasjon. Dersom det oppstår en relasjon utover det profesjonelle², mellom veileder og student, skal fakultet-/instituttledelsen varsles og det formelle veiledningsforholdet opphøre.

5. Tillit og fortrolighet

Veileder skal utvise forsiktighet og diskresjon ved omtale av kolleger og andre veiledere, samt med å betro seg om sine egne personlige problemer. Veilederen bør være åpen og lydhør for personlige forhold hos studenten som kan ha betydning for veiledningsrelasjonen, og henvise videre ved behov.

6. Forskningsetikk

Veileder og student skal forholde seg respektfullt til hverandres arbeid og gjensidig praktisere god henvisningsskikk i henhold til Vancouverkonvensjonen. Dersom veileder ønsker å anvende studenten sitt datamateriale eller forskningsresultater i egne publikasjoner eller forskning, må veileder sørge for å innhente tillatelse fra studenten og informere studenten om hva dette kan bety. Tilsvarende må studenten avklare og innhente tillatelse fra veileder på forhånd og følge fagets- og forskningsetiske regler for kildehenvisning og kreditering.³ Veileder skal opptre i tråd med god skikk for medforfatterskap slik dette beskrives i nasjonale forskningsetiske retningslinjer og i Vancouver-reglene⁴.

7. Gaver og honorarer

Mens veiledningen pågår, skal ikke veilederen motta honorarer eller gaver. Ved tvil skal det søkes råd hos leder⁵.

8. Konflikter mellom veilederen og studenten

Begge parter bør ta opp problemer med samarbeidet eller fremdriften, og anstrenge seg for å bidra til en konstruktiv løsning. Dersom veileder eller studenten finner en veiledningsrelasjon så vanskelig at et videre samarbeid vesentlig vanskeliggjøres, bør partene vurdere å involvere en tredjeperson i avklaringen av hvorvidt veiledningsforholdet bør opphøre eller reforhandles. Instituttleder, eventuelt en tredjepart, vil alltid kunne kontaktes hvis det oppstår forhold som oppfattes som problematiske. For student på bachelor- og masternivå vil dette kunne være studieprogramleder, studentombud, studenttillitsvalgt eller studieadministrativ ansatt. For ph.d. – kandidat vil dette kunne være instituttleder, tillitsvalgt, personalmedarbeider eller fakultetsdirektør.

² Eksempelvis menes økonomiske bindinger, nære vennskap, familiære relasjoner, seksuelle relasjoner

³ Retningslinjer for behandling av saker vedrørende mistanke om vitenskapelig uredelighet ved Universitetet i Agder <https://www.uia.no/forskning/om-forskningen/retningslinjer-for-behandling-av-saker-vedroerende-mistanke-om-vitenskapelig-uredelighet-ved-universitetet-i-agder>

⁴ <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>

⁵ Veileder om gaver i tjenesten <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Veileder-om-gaver-i-tjenesten/id757296/sec5>

9. Opphør av veiledningsforhold

Dersom veiledningsforholdet av ulike grunner avsluttes før avtalt tid, plikter både veileder og student å bidra til at dette skjer på en ryddig måte. Veileder kan normalt ikke fratre før ny veileder er oppnevnt. Beslutning om at veiledningsforholdet opphører, tas av instituttleder for bachelor- og masterstudenter. På ph.d. nivå tas beslutningen av dekanen, etter forslag fra instituttleder.